

Kuntien ja yritysten ilmastoysteistyö

Kunnan resurssiviisausverkoston
rakentaminen PK-yrityksille

Ilmastotyön hyödyt kunnalle

1

Ilmastotyö luo laajempaa hyvinvointia ja elinvoimaisuutta kunnan alueelle

2

Ilmastotyö on taloudellisesti kannattavaa

3

Ilmastotyö lisää kunnan kiinnostavuutta yritysten ja asukkaiden keskuudessa

Ilmastotyön hyödyt kunnalle

1

Ilmastotyö luo laajempaa hyvinvointia ja elinvoimaisuutta kunnan alueelle

Kuntien on mahdollista kehittää elinvoimaisuuttaan ilmasto-osaamisen, puhtaan ja fiksun teknologian, kiertotalouden sekä energia- ja resurssitehokkaiden ratkaisujen varaan.

Yrityksiä, tutkimuslaitoksia ja muita toimijoita yhteen tuomalla, kunnat voivat luoda houkuttelevan verkoston, joka kasvattaa myös vientipotentiaalia.

Kunta voi vaikuttaa asukkaidensa kulutustottumuksiin esimerkiksi erilaisten tempausten avulla ([Energiansäästöviikko](#), [Liikkujan viikko](#)). Tämä voi puolestaan avata markkinoita uusille liiketoimintamuodoille ja palveluille.

2

Ilmastotyö on taloudellisesti kannattavaa

Energian ja materiaalien säästöt parantavat suoraan yritysten liiketoiminnan tulosta, ja tällä on suora vaikutus myös kunnan taloudelliseen tilanteeseen.

3

Ilmastotyö lisää kunnan kiinnostavuutta yritysten ja asukkaiden keskuudessa

Jos kunta viestii aktiivisesti ilmastotyöstään, se motivoi myös muita toimimaan ja luo positiivisen ilmapiiriin yhteistyölle ja osallistumiselle.

Yritykset mukaan kunnan ilmastotyöhön

- Kunnat ovat avainasemassa ilmastonmuutoksen torjunnassa.
- Kuntaorganisaatio pystyy vaikuttamaan omaan ja liikelaitoksiensa kulutukseen ja toimintaan, mutta koska **kuntaorganisaation aiheuttamat päästöt ovat yleensä alle 10 % kunnan alueen päästöistä kaikkiaan, vaikuttavimmat teot saadaan aikaan kunnan alueella toimivien yritysten ja kuntalaisten keskuudessa.**
 - Siirtyminen kohti vähähiilisiä yhdyskuntia vaatii muutoksia kuntien energiantuotantoon, teollisuuteen, liikenteeseen ja asumiseen, joissa pääosa päästöistä syntyy. Kaikilla kunnan toimialoilla tehdään joka päivä päätöksiä, joilla on ilmastovaikutuksia.
 - Yhteistyö ja kunnan alueella toimivien yritysten ilmastotyön mahdollistaminen sekä vauhdittaminen ovat kunnan kannalta keskeisiä ilmastotyön muotoja.
- Kunnat mahdollistavat isojen kansainvälisten ilmastotavoitteiden konkretisoimisen todellisiksi teoiksi ja osaksi kuntalaisten ja yritysten arkea.
 - Kuntalaki, ilmastolaki, EU:n tavoitteet

Kunta mahdollistaa yhteistyön

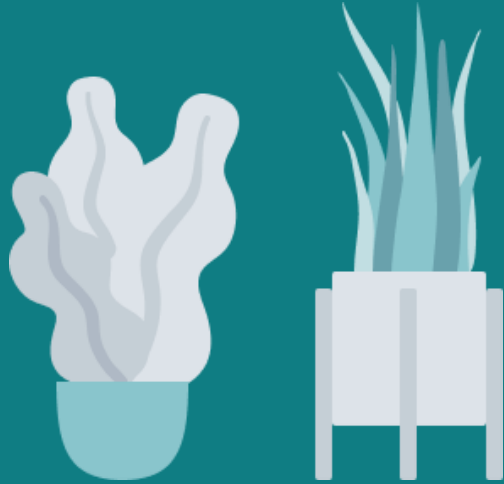
Ilmastonmuutoksen selittäminen vaatii systeemistä muutosta, yhteistyötä sekä tietoa päätöksenteon tueksi.

- Vähähiilisyttä tavoiteltaessa, tarvitaan muutosta yhteiskunnan rakenteisiin, talouteen, teknologiaan sekä elämäntapoihin. Ratkaisut ovat usein monimutkaisia, vaativat muutosta ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä sekä syntyvät usein verkostoissa.
- Ilmastovaikutusten arviointi kehittyy jatkuvasti ja ajantasaisen tiedon saaminen on haaste monelle toimijalle.

Kuntaorganisaatio pystyy sekä luomaan yhteistyöverkostoja eri yritysten ja kuntalaisten välille että tarjoamaan keskitetysti tietoa ja hyviä käytäntöjä ilmastotyön tueksi.

- Kunnissa tehdään paljon ilmastoon vaikuttavia päätöksiä useilla eri tasoilla ja kunta on luonnollinen väylä yhteistyön mahdollistajana.

Ilmastotyö on koko kunnan asia

Ilmastotyötä tehdään kunnissa aina paikallisista olosuhteista lähtien. Ilmastotyön painopisteisiin vaikuttavat kunnan koon lisäksi muun muassa kunnan yhdyskunta- ja elinkeinorakenne, kuntaorganisaation rakenne tytäryhtiöineen ja osakkuuksineen, mahdollisuudet kumppanuuksiin sekä poliittinen tahtotila.

Kunta pystyy vaikuttamaan kunnan alueella toimiviin osapuoliin laajasti:

- kuntapäätäjät, kunnanjohto, kunnan viranhaltijat, järjestöt ja eri sektorit (kolmas ja neljäs), yritykset sekä kuntalaiset.

Kunta pystyy vaikuttamaan mm.

- energiantuotantoon ja -kulutukseen
- liikkumiseen ja yhdyskuntarakenteeseen
- kulutukseen ja hankintoihin
- ruoantuotantoon ja kulutukseen
- ilmastokasvatukseen ja -tietouteen.

Avainroolit ilmastotyössä

Kunnan eri toimijoiden roolit ilmastotyössä

Ilmastotyön
poikkialinnollisuus
edellyttää
koordinaatiota, jossa
eri toimijoiden roolit ja
vastuut ovat selkeät.

Kunnan eri toimijoiden roolit ilmastotyössä:

- **Poliittiset päättäjät (kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunnat)**
 - Isot linjaukset, kunnan strategia ja kunnan ilmastotavoitteet
- **Kunnan ylin virkamiesjohto (johtoryhmä)**
 - Isojen linjausten, strategian ja ilmastotavoitteiden toimeenpano; ilmastotoimien suunnittelu, kehittäminen, vastuunjako ja viestintä kunnan arjen johtamisessa sekä kuntaorganisaation sisäisen yhteistyön rakentaminen ja kunnan ilmastokumppanuuksien edistäminen
- **Toimialajohto, kaikki toimialat**
 - Kunnan johdon ja päättäjien tiedon saanti ilmastotyöstä ja tiedon kulku koko kuntaorganisaatiossa.
- **Viranhaltijat ja työntekijät, kaikki toimialat**
 - Oman toimialan mahdollisuudet vaikuttaa ilmastotavoitteiden edistämiseen.

Verkoston rakentaminen:

Suunnittelu

SUUNNITTELE Kunnan ilmastoyhteistyö voi perustua yritysten väliseen yhteistyöhön, verkostoon, tiedon jakamiseen tai siitä viestimiseen. Verkostoa suunniteltaessa pitäisi kiinnittää huomiota ainakin seuraaviin asioihin:

- **TAVOITE:** Määritellään toiminnalle ja mukaan lähteville yrityksille tavoitteet.
- **TOIMINTA-AJATUS:** Määritellään toiminnalle raamit; miten tavoitteisiin päästään?
- **RAKENNE:** Päätetään, miten kunnan ja yritysten vuorovaikutteinen yhteistyö saadaan toteutettua.
- **VASTUUTAHO JA MUUT TOIMIJAT:** Päätetään, kuka ottaa vastuun toiminnan käynnistämisestä ja ylläpidosta.
- **RAHOITUS:** Ratkaistaan, miten toiminta rahoitetaan.
- **YRITYKSELLE TARJOTTAVAT TYÖVÄLINEET:** Mitä välineitä yritys pystyy yhteistyön kautta hyödyntämään?
- **TIETOPOHJA:** Varmistetaan, että toimintamalli pitää sisällään riittävän asiantuntemuksen (esim. ilmastoon ja liiketoimintaan liittyvä asiantuntemus).

REIVI-SIVUSTOLLA on tietoa yhteistyön [tavoitteiden määrittelystä](#), [yritysten kontaktoinnista ja motivoinnista ilmastotyöhön](#) sekä [tutkimuslaitosyhteistyöhön](#) liittyen.

Verkoston rakentaminen:

Olemassa olevan verkoston aktivoiminen

HAASTEET Olemassa olevan verkoston haasteet ja toiminnan pullonkaulat on tunnistettava. Miksi haluttuihin tuloksiin ei ole päästy? Verkoston haasteet voivat liittyä mm.

- YRITYSTEN KONTAKTOINTI; Miten saada oikeat tahot mukaan verkostoon?
- TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN; Tavoitteet eivät saa olla liian korkealentoisia, mutta silti pitää olla kunnianhimoa.
- RESURSSIEN PUUTE JA TOIMINNAN YLLÄPITÄMINEN; Työnjaon ja vastuiden selkeys, jatkuvuuden takaaminen sekä resurssien puute kunnissa ja yrityksissä.
- YRITYSTEN SITOUTUMINEN; Yritysten sitoutuminen tavoitteisiin ja niihin aktiivinen pyrkiminen.
- TIEDON PUUTE; Yrityksissä tai kunnassa ei ymmärretä toiminnan hyötyjä, konkretiaa, strategista näkemystä tai tavoitteita. Eri yrityksillä on myös erilainen tiedon tarve ja ymmärryksen taso.
- KILPAILEVAT FOORUMIT; liian useita pirstaloituneita verkostoja
- VIESTINTÄ; Viestinnän avulla pitää saada näkyvyyttä ja selkeyttä, mutta välttää viherpesua.
- VAIKUTTAVUUS; Verkoston on kyettävä seuraamaan edistymistä, eli ettei toimijoiden yhteistyöstä tule itseisarvoa, vaan yhteistyön tuloksesta.

Verkoston rakentaminen:

Olemassa olevan verkoston aktivoiminen

RATKAISUT Kovat tavoitteet eivät riitä, jos ne eivät muutu konkreettiseksi toiminnaksi. Kuntien ilmastotyön painopiste on siirtynyt tavoitteiden asettamisesta toimeenpanon vauhdittamiseen.

- Verkostoa ja sen tavoitteita määriteltäessä on pidettävä erityisesti mielessä toimien toteuttaminen ja niiden vaikuttavuus. Halutaanko verkostoon paljon jäseniä vai esimerkiksi kunnan alueen suurimmat toimijat, joilla on suurin päästöjenvähennyspotentiaali tai ne yritykset, jotka ovat valmiita sitoutumaan toimenpiteiden toteuttamiseen sovitussa aikataulussa?
- Verkoston rakentamisen voi aloittaa pienen mutta aktiivisen yritysjoukon kanssa ja toimintaa voidaan kasvattaa ajan myötä.
- Aina ei ole tarkoituksenmukaista luoda uutta verkostoa. Voitaisiinko olemassa olevia verkostoja kasvattaa ja aktivoida esim. tekemällä yhteistyötä verkostojen välillä, laajentamalla niiden toimintaa resurssiviisauteen tai kasvattamalla toimintaa?

REMI-SIVUSTOLLA on tietoa mm. yrityksille suunnatuista [ilmasto- ja kiertotaloustyökalusta](#).

Verkoston rakentaminen:

Kohti tehokkaampia ilmastotoimia ja parempia tuloksia

TULOSTEN SEURANTA JA VAIKUTTAVUUDEN VARMISTAMINEN Raportointi ja tietojen kerääminen toteutetuista ilmastotoimista on ainoa keino seurata toiminnan vaikuttavuutta ja sitä ollaanko asetetut tavoitteet saavutettu.

- Seurantatiedon kerääminen on tärkeää toimien ohjaamisen kannalta. Mihin kannattaa panostaa? Mistä saadaan vaikuttavimmat tulokset? Missä pitäisi vielä parantaa?
- Seurannan tuloksia voidaan myös hyödyntää viestinnässä ja uuden toiminnan suunnittelussa.

VIESTI Kunnan aktiivinen rooli ilmastotyössä ja sen viestimisessä kannustaa kuntalaisia, järjestöjä ja yrityksiä osallistumaan.

- Ilmastotyöstä viestimisellä on keskeinen merkitys, sillä tiedon välittäminen kunnan ilmastotyöstä sekä kuntaorganisaation sisällä että sen ulkopuolelle on tärkeää. Jos kunta viestii aktiivisesti ilmastotyöstään, se motivoi myös muita toimimaan ja luo positiivisen ilmapiiriin yhteistyölle ja osallistumiselle.

REMI-SIVUSTOLLA on tietoa näistä aiheista mm. [tulosten seurannasta](#) sekä [saavutetuista tuloksista viestimisestä](#).

Kuntien ja yritysten ilmastoysteistyö

Monissa kunnissa tehdään jo yhteistyötä ilmastoasioihin liittyen.

Tutustu seuraavien alueiden ilmastotyöhön;

- [Etelä-Karjala](#)
- [li](#)
- [Joensuu](#)
- [Keski-Suomi](#)
- [Kuopio](#)
- [Lahti](#)
- [Seutukaupungit](#)
- [Turku](#)

Resurssiviisaisten yritysten ilmastoteot (Reivi) –jatkohankkeen on rahoittanut ympäristöministeriön Kuntien ilmastoratkaisut –ohjelma.

Työn ovat toteuttaneet Motiva ja Syke.

